

החברותא

החברותא בטאנן פנימי להברים גליון מס. 509 בס"ד ערשי"ק פרי פנתס (סכריף) כ"ב תמוז תשע"ה

אמרות לבין המצרים (גלות וגאולה)

איתא בשו"ע או"ח (סימן א' סעיף ג) ראו לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש. מה שאמר ירא שמים כל שכן מי שאינו ירא שמים לאמיתו שראוי להיות מיצר יותר. אלא מי שאינו ירא שמים אינו מרגיש כלל בחסרון בית המקדש וכל הנוגע לכלל ישראל, א"כ עליו ראוי להיות מיצר ודואג על זה עצמו שסימן שהוא מבחין עד שירחמהו ה' להכניסו לכלל ישראל ויהיה מרגיש בחסרונם ושמה בשמחתם.

(ספר הזכות בשם החדושי הרי"ם)

הזה"ק מסביר את הפסוק ותרא אותו כי טוב ותצפנהו שלשה ירחים (שמות ב, ב) שהם תמוז אב ומכת. והנה פירוש הזהר נעלם ונסתר שצריך להבין מה הצפינה והיכן הממינה ולמה דווקא בג' חרשים אלו, והנה כי עיקר העבודות להביות"ש היא התפלה. והנה בשאר כל ימות השנה החסדים מגולים על כנסת ישראל בלי שום קמרוג ואז התפלות עולים בלי מסך המבדיל אך בג' חרשים הנ"ל הם התעוררות הדינים וקמרוג לזה צריך שיהיה הצנע לכת עם ה' אלקיך שיתפלל באופן שהמקטרגים לא ידעו ולא יבינו... (מאור ושמש)

במדרש איכה (פ"א) גלתה יהודה מעני וגו' (איכה א, ג) נשאלת השאלה האם שאר העמים לא גלו? אלא שאר עמים גלו למקום שיכולים לאכול מפתם ולשתות יינם משא"כ ישראל לא מצאו מנוח בגולה. פירושו דאומות העולם מסוגלים בגלותם לאבד את מצבם הקודם ולהתחיל חיים חדשים. אבל אצל היהודי גם אם ירצה להתחיל חיים חדשים מוגבל הוא ודו"ק.

בחדשי תמוז ואב מתעורר נסיון אצל עיני העדה להיות מרגלים לראות טוב הארץ, ויש לנצלם לדעת איך ובמה יתקנו את ישראל באלול להיות ראויים בר"ה שיגאלו. (חדושי הרי"ם)

על פי רוב קוראים פרשת פנחס בבין המצרים, והנה יש להתבונן מדוע בית הבחירה נקרא בית המקדש ולא בית הקרבנות אלא ש"מ דעיקר המקדש להשראת השכינה כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה, ה) דהמשכן והמקדש מלבד מה שהיו בעצמם קדושים הוסיפו קדושה לכל כלל ישראל, וכמשתאבלים על החרבן יש לבכות לא רק על חסרון ביהמ"ק אלא גם על חסרון הקדושה בכלל ישראל, מקנאות פנחס למדין איך שפגם של יחיד יכול לגרום קלקול ומאידיך טובה מרובה וכו'. ע"י פעולת יחיד. (אוסרי לגוף)

בפסוק הסכת ושמע ישראל היום וגו' (דברים כו, ט) איתא בגמ' (ברכות סג) הסכת עשו כתות. הנה כבר הרחבנו הדבור שדבוק חברים הוא ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, היפוך שנאת חנם שהיה בזמן החרבן, וצריכים אנחנו לחזק זאת מה שגברו ידי עשו ע"י פירוד ושנאת חנם בחודש זה ולהיות באהבה אחוה ודיבוק חברים. וזהו הסכת ושמע רמז שזה החודש דייקא עשו כתות כתות לענין תורה דבוק חברים וכו'.

(מאור ושמש)

בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס (תהלים קמ"ח) בונה בלשון הוה יכנס בלשון עתיד, מלמדנו שעל ידי תפילתן ובקשתם של ישראל שמעוררים רחמים על בנין בית המקדש ומתאבלים על חורבנה של ירושלים עי"ז בונים בפועל את בנין בית המקדש נדבך אחר נדבך. (ע"פ סודר התפלה לרוקח)

מה שאומרים הקדושים העליונים כי שבתות שבין המצרים גבוהים עד למאד, נראה לי מפני שששת ימי החול שבין המצרים הם נמוכים מאד והם בקטנות עד למאד ממילא יובן ששבתות שבין המצרים הם גבוהים עד למאד לפי שיש עליה לכל הדברים שהיה בקטנות ונתעלו... (מאור ושמש)

מה נאמר ומה נדבר בגלות החיל הזה אשר בעוה"ר זה שנים רבות שנברה עלינו מלכות הרשעה על שאנו מרפים ידינו בתורה ובמצות, כל חפצינו ובקשתנו יהיה תמיד מהשי"ת שיעשה עמנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו כן יעשה לנו ע"י משיח צדקנו כמו שנאמר (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים, רצה לומר אם יהיו נזכרים יהיו נעשים גם כן בביאת משיח בימינו על כן צריכים אנחנו לזכור תמיד ולבקש על הגאולה.

(ילקוט אוהב ישראל)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש זיע"א תשס"ה באב תשל"ה ה'בא ל'צאס ע"י א.א.

509
7

ממשיך עם כאביו מתוך שברון, ולא יכול להגיע לאחדות, ולכן אינו מסוגל לבכות את הבכי האחד והיחיד ולבקש "הוציאה ממסגר נפשי", רבש"ע תגאל אותנו ותבנה את הבית השלישי ויהיה כבר די לכאבים של הפרט והכלל.

אך באמת אנו יכולים להגיע למצב הזה, שלא נמשיך לשבת על הארץ מתוך צער עמוק של הפרט והכלל שנמשך כבר מחטא עץ הדעת?

ברבות הימים כבר היו כמה וכמה סיבות שהיינו יכולים להגאל, הרבה צדיקים חיפשו אך להביא את הפרט שלהם שיהיה כלל, ועינו את עצמם בכדי להגיע אל התכלית, כמו שדוד המלך אמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיד", והוא רצה להגיע לעינויים האמיתיים בכדי למצוא את "חוקיד" ולהגיע אל הרבש"ע.

הרבש"ע הוא מציאות שהוא "השכל הנעלם מכל רעיון". הוא קיים בעולמו שלו, בתוהו ובוהו שלו, אף אחד לא יודע ממנו, ואף אחד לא שומע ממנו. אין מי שמבין אותו. אין מי שיכול לראות אותו. ואף אחד לא יכול למצוא אותו. מפני ש"כי לא מחשבתי מחשבותיכם", אותם המחשבות שאתם חושבים שיש רבש"ע - "לא מחשבתי", עם המחשבות שלכם לא תוכלו להשיג אותי. כי מחשבות האדם הם כולם דמיונות וכעס ובלבול, "דמיונו כאריה יכסוף לטרופ וככפיר יושב במסתרים". לכל אחד יש כמה וכמה מיני סיבות שמבלבלים אותו בכדי

הסבל שעם ישראל סובל כיום הוא המשך מהגלות של חורבן בית שני. כל אחד בפני עצמו כואב את מכאוביו הקשים, ומחפש אחר כל הדרכים אך להחלץ מן הכאבים הללו ולהשתחרר מהם. אך עלינו להבין, הרי יש לנו אב כ"כ טוב ומסור, שנקרא רחום וחנון. וכל אחד יכול לראות את זה בברור, כאשר יתבונן על מהלך החיים שלו יבחין ברחמים העצומים שנגלים בזמנים מסוימים. ואם הוא רק לא רוצה לרמות את עצמו ומעונין לחיות את האמת הפנימית שלו, ירגיש בחוש שיש רחמים. אם כן מה פשר הדבר שכבר כמעט אלפיים שנה אנו בגלות ובלילה הזה של תשעה באב שבו נחרב הבית הראשון והשני בעטיים של המרגלים - אנו יושבים עדיין באותו מצב וסובלים.

אכן, כל המכאובים הללו שכל אחד סובל יש להם שורש מחורבן הבית הראשון והבית השני, וכולם באים לעורר אותנו מהתרדמה הארוכה שאנו ישנים זה קרוב לאלפיים שנה ושקועים בתוך הגלות העמוקה. ומכיון ש"עמו אנוכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צר" נתן לנו הקב"ה כמה דרכים שנתאחד - כל אחד מתוך הכאב שלו - ונבקש מהרבש"ע שיעשה סוף לכאבים הללו של הפרט והכלל.

אמנם בכדי שנוכל לבקש את הבקשה הנכונה אסור לנו להיות בבלבול הדעת. היות שכח הדמיון של האדם מבלבל אותו ואז אינו יכול לעשות את חשבון הנפש שלו ולדעת איך להתחיל לבקש. ומכיון שאינו עושה את החשבון של כח הנפש שלו הוא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמי קודם

2509

את עצמו ואת יסוד האנוש שלו, הוא יכול להגיע אל האמת ולהאמין שיש כח המחיה אותו, ואז יוכל לחיות עם המציאות האמיתית שממנה הוא חי.

את המציאות הזו א"א להשיג בהשגה, רק באמונה. דהיינו להאמין שיש בורא ומנהיג המחיה ומהוה את כולם. וע"י האמונה יוכל לחיות במציאות זו. מדיבורים לבד אי אפשר למצוא את הרבש"ע. להיפך, אדם יכול להיות גדול בעיני עצמו, וללמוד תורה ולפעול כל מיני טובות בעולם, והוא יכול לומר "הרבש"ע עזר לי", אך מכל זה הוא לא משיג את מציאות ה'.

את מציאות ה' א"א להשיג אלא באופן של "ושכותי את כפי וראיתי את אחוריי", היות שהקב"ה דורש מאיתנו שהקשר שלנו עמו יהיה בבחינת "אחוריי". דהיינו שהאדם יגיע להרגשה האמיתית שהוא לא מציאות, ולא הוא עושה את כל המעשים, ובכל הפעולות שעושה יחיה עם הסיבה שמביאה אותו לעשות את הדבר הזה. ולמרות שהוא עושה את הדברים בעצמו, בכל פעולה שהוא הולך לעשות - אם זה ללמוד או להתפלל ולתת צדקה, או לרוץ לעזור ליהודי, וכל מה ששייך לעשות בעולם הטבע שהרבש"ע ברא - עליו לדעת שכל הטבע הוא רק דמיון, וכל פעולה שהוא עושה הרבש"ע שולח לו סיבה בכדי שיעשנה. הוא בכוחות עצמו לא מסוגל להרים את ידו ואת רגלו. כי יסוד האנוש הוא "אין", כמו שהמלאכים אמור "מה אנוש כי תזכרנו".

המשך יבוא אי"ה

שלא יוכל להגיע למחשבה האמיתית, אותה מחשבה שתורה לו איך שיבטל את עצמו ויגיע אל העולם של הרבש"ע. אין כל דרך אחרת להגיע אל הרבש"ע רק באופן שהאדם יחיה בעולם של הרבש"ע ויהיה לו את הכח של העולם ההוא, והדרך להגיע לזה היא ע"י שיכיר את עצמו ויבטל את עצמו.

ולכן כשביקש משה רבינו ע"ה "הודיעני נא את דרכיך", השיבו הקב"ה שדבר זה אינו אפשרי "ופני לא יראו" "כי לא יראני האדם וחיי". הדרך היחידה היא "ושכותי את כפי וראיתי את אחוריי", רק באופן של "אחוריי" אתה יכול לראות אותי. והכוונה בזה: אתה יכול לראות את הרבש"ע רק ממך, על ידי שתכיר את המציאות האמיתית שלך. כל אדם במהלך החיים שלו שולחים לו כמה סיבות בכדי שיכיר את עצמו, ו"על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שכאשר יגיעו אליו הסיבות הללו לא יהיה מבולבל. כי בשעה שאדם סובל קורטוב של יסורים, מינימום שבמינימום, זה כבר מבלבל אותו. המח תפוס ביסורים ולא יכול להיות לו בראש שום דבר אחר. ומזה הוא יכול לדעת את ערכו, רק משהו של יסורים "איו ער שוין נישט בא זיך" והוא שקוע בעצבות, ואינו יכול לסבול כאשר השני מדבר עימו מילה אחת. אם הלה יגע בו נגיעה קלה, או אפילו רק יעבור לידו בשעה שבוערת בו האש, הוא יכול לכעוס ולזעוק כמו אריה טורף. זה כל האדם, והוא יסוד האנוש - "ונחנו מה". ומתוך שהוא מכיר

איתא בתוס' כמ"ק (כא. ד"ה דאי) על הא דכתיב ושכב אצל הילד דבת שבע אע"ג שעדיין לא מת, הואיל והנביא אמר מות ימות הרי הוא כמת, חוינן לכאורה על כל מת היו צריכים להתאבל קודם שימות גם על חורבן בית המקדש אנו מתאבלים קודם שנחרב החל מר"ח אב עד ת"ב. הרי בימות החול יש שבעה ימי אבלות.

כ' שחא לעפר נפשנו דבקה לארץ בטננו קומה עזרתה לנו (תהלים מד) כאשר שחא לעפר נפשנו ודבקה לארץ בטננו אז קומה עזרתה לנו בהתרוממות קרן ישראל. וכן מבואר בספה"ק באר מים חיים על מאה"כ שבשפלונו זכר שעל ידי השפלות שהקב"ה משפיל עמו ישראל הוא זוכר אותם להעלותם מעלה מעלה. ראה עוד במאור עינים אמנם ידוע כי כל הרווחה באה לאדם על ידי צרה שקדמה כדכתיב (ירמ' ל) ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, שמהצרה ממש היא הישועה וכך מתוך צרה המציאם פדות ורווחה. (מדבר קדש להשר"ש מבזו)

כמד"ר עה"פ ויהי בעת ההיא (בראשית לח, א) שבטים עסוקים במכירתו של יוסף וכו' והקב"ה היה עוסק לברוא אורו של משיח, יש לרמוז בכוונת המדרש דהנה אם אדם עושה איזה עשיה לכבוד הבוית"ש נמצא מזה איזה תכלית טוב. נראה ותבין מה נצמח מעשיית הצדיקים האלה אשר לכאורה לבב אנוש ייפלא להבין זאת, ובאמת נתהווה לעולם התקון אשר אז הקב"ה עוסק לברוא אורו של משיח שזהו תכלית כמבואר כמד"ר ורוח אלקים מרחפת וכו' זה אורו של משיח. (דברי יחזקאל משינאווא)

איתא בספה"ק דבין המצרים דהשכינה בגלות דומה למלך שיוצא לכפר דכל אחד יכול להתקרב אליו כמש"כ (איכה) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, דאז יותר קל להתעלות ולטעום מזוי השכינה, מאידך מובא בשם הרה"ק מזידיטשוב ועוד דבין המצרים שהשכינה בגלות יש לעסוק רק בפשט, האמת שאלו ואלו דברי אלקים חיים, כי בגלות נוכל להשיג כמה דברים יותר בנקל אלא שההשגה אינה בבהירות ובבידור כמו במקדש. (דברי ציון ויהודה על פי המגיד מקאונץ)

בעקבתא דמשיחא שנתקיים בנו מאחז"ל (סוטה מח) חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו בעיני המון עם, ועכ"ז אם יתייגע בתורה ועבודה חשוב ויקר בעיני הקב"ה התורה והתפלה שלו יותר מבדורות הראשונים אע"פ שדלה אני במצוות דהיינו שהמצוות שלי בדלות ובשפל בכ"ז לי נאה להושיע. (דברי יחזקאל משינאווא)

בג' דורות הללו היה מחית עמלק דורו של משה דורו של מרדכי דורו של משיח, באמת כולם שוים לטובה שבשלשת דורות אלו היה מחיית עמלק. וגם אנחנו מחויבים לזכור תמיד מחיית היצר הרע בלבנו ואז ממילא יומחה שמו של עמלק שיבא משיח צדקנו כבא"ס. (מתוך ילקוט אוהב ישראל)

הרימ'י ככה קולך מבישרת ירושלים (ישעיה ט) צעקו בקול רם אני מאמין שיבא המשיח ותבנה ירושלים ויבנה המקדש. הגם שאינך יודע מה. ובזכות האמונה נגאלו ויגאלו כב"א. (דברי יחזקאל החדש)

'קינות' אותיות 'תיקון' דרך הבכיה על חרבן הבית כאז"ל כל שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו. ומאידך כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה כבר בהנה, והוא בזה שמהפך מה-'קינות' ל-'תיקון'.

מפי עליון לא תצא הרעות והטוב - מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג, לח-לט) אם הרעות והטובות לא יצאו מפי הקב"ה שיהיו, לא יכול שום אדם להביאם, על כן אין לו להתאונן על שום דבר כי הכל מאתו יתברך. רק על חטאתיו יש לו להתאונן ולהתפלל שלא יחטא. (אלשיך)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (דברים ג, כ"ג) משה רבינו התחנן ובקש לדורות כי בעת ההיא שלא יוכלו להתפלל מתוך כוונה ראויה מחמת צרות ותלאות הגלות תקבל את תפלתם באמירה בלבד.

(האדמו"ר מאמשינוב)

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדיני 3 ירושלים

פקס: 5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ת.ד. 5080 ירושלים 91050